

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

19. Malaca[m] Xau. deserit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

honoris, fortunarum, & corporis ferendum clade qua foret posteris monumentum infamiae, & ostentum terroris. Quibus suum hoc subditi-
pium votum, sed metus grauiissimi suspectum, atque vtinam, ait, Deus
illi animam saluam praestet. Vaticinium nimis verax secuta est calamitas
multiplex; ab Alfonso Prorege, Praefectura motus Ataiques nondum cla-
pso biennio, vinculusque Malaca Goam delatus est, inde in Lusitaniam,
vbi bonis omnibus in situm redactis, addictus est perpetuo carceri; sensit
quoque vltoris aequissimi duram manum, lepra insanabili deformatus,
quae illum ab India vsque ad obitum pertinaciter arrost. Obitum vero tra-
dunt fuisse improuisum, ex foedissimo vlcere, quo tanta graueolentia pu-
trefactae carnes abscesserant, vt seruorum nemini duraret stomachus, vel
purganti plagam, vel propius ad eum accedenti. Naue interea Pereira
raptam cum mercibus, magna huius, nec serae ignarus vindicta obtinuit,
ducem illi praefecit; nautas quinque & viginti suos imposuit; eamque
in Sinas ad negotium misit.

18

Vice versa
cuetur Perei-
ram, quod ite
praedix. Xauer.

Sed hanc Pereira iacturam, suis nominibus, ac rationibus impuravit
Deus, coepitque iam tum eius foenus ei persolueret, sortem illic in caelo
impressa largitate integram redditurus; nam qui ex Sinis Malacam re-
deunti, pridem licet obscure clades praedixerat, quibus disturbata est ea
legatio; idem nunc illum praemonuit vir sanctus, quam liberaliter ipsi
Rex pensaturus esset damna quae fecerat, accessione scilicet maioris apud
se gratiae, dignisque seruo fideli praemiis. Imo cum sint fortunae merca-
torum, praesertim maritimae adeo fragiles, vt mane locupletes, non raro
sub vesperam mendicent; amici aduersa longe prospectans Xaverius, se-
curum esse iussit, nec sibi, nec filiis, defutura vnquam vitae subsidia, cui
nisi fidem fecisset miraculum, non tam euidenter praedictum caelitus pu-
taretur. Filium Pereira reliquit moriens Franciscum nomine; mer-
caturam item dum res staret, hic fecit, sed eo denique variis calamitati-
bus deuenit, vt ei aliquando eiusque familiae, nec panis, nec vnde coe-
meret obolus adesset; huic ergo tunc Deum, suo e penuriam cecnam videre
oportuit. Angelum, vti creditum est, iuuenis specie, ad eum misit, qui
panem circumferebat cum pomis, caeterumque commeatum escarum
copiosum; vocat praetereuntem Pereira, emit ex eo quibus indigebat, &
quod in promptu argentum deesset, pignori vestem vxoris obicit; negat
iuuenis pignore opus esse; plus apud se habere fidei eius verba quam
pignus, libere modo ac largiter ab se sumeret quantum vellent, de pretio
ne esset sollicitus, quae tam humaniter, tam officiosa dicebat venustate, vt
esse alium ab eo quem assumulabat facile appareret; ipseque Pereira cum
vxore facile agnouit, cum eorum quae venalia tulerat magna parte
relicta, videri desit, nec vsquam praeterea, licet vrbe quaesitus ap-
paruit.

19

Malaca Xau.
deserit.

Malaca demum priusquam recederet vir sanctus, suos dedit Iaponiae
focios, Bungenfi Regi Baltazarem Gagum; Siluam, & Alcazeuam Aman-
guccio; Ioannem, Beiram qui de Molucensium christianitate laetissima ei at-
tulit.

tulit insperato; Goam cum literis ad Berzeum misit, vt acceptis ab eo focus rediret in Molucas. Parante iam vela in Sinas, nauis S. Crucis, ex ea in urbem se contulit, amicos vltimum complexurus, & salutaturus Deiparam de Monte, vnde ab Nauclero post Solis occubitum est abductus, monente sublatas anchoras, & expansa vela. Tanti Patris iacturam multis querelis prosequi populus, multo & vario terrore ab ea profectioe auertere; deesse nunc legationis titulum, & iura, quæ extraneos tutarentur: profus nunc vt primum intra regnum pedem inducerent, sempiterno claudendos, & tetro carcere; orare atque obsecrare, ne se desereret apud quos tam esset fecundus, & gratus eius labor. At ille professus quò Deus vocaret, illuc sequi, & illic se esse oportere, futura illis vice sui reliquit monita, qualia decuit, eius qui postremum affari se illos nouerat; hinc ad nauim euntem pone secuta est pars magna populi flens, & mœsta patris suauissimi discessu, cuius tunc in omnes cum se amor efferret; tum in Franciscum Perez exitit singularis. Regebat vt diximus Malacæ Collegium Perez, illoque vltimo viri Dei amplexu, & discessu acerbè dolens, obrestatus est vehementer ne prius abiret, quàm sibi oculos pressisset (iacebat enim in extremis, morbi contagio in ægrotorum ministerio contracti) hanc sibi vnicam restare in viuus consolationem, si præsentem sentiret moriens, & inter eius manus animam efflaret. Cui S. Xauerius iterato complexu valedicens; nihil, inquit, tibi nunc me præsentem est opus, nec enim moriere. Deo tua opera vt placet, quam laboriosam & diurnam Indiæ nauabis: & veto post hæc annos septem & viginti superstes, idem ista quæ narro scribebat Perez, nempe 1579. Ex itinere deinceps, & Sincapurano freto ad eum scripsit, negans se valetudinem animi commendare, quam sciret illi carissimam; sed curam corporis, proin febris omnino vacuus, dies tamen postea viginri confessionibus, & concionibus omissis, sanitatem, viresque confirmaret. Porro ad nauim, vt aiebam, tendenti, cum adesset comes officij gratia Ioannes Soarez Vicarius, insufurravit in aurem anxius, vtrumne Præfecto salutem abiens dixisset, non videri sibi prætereundum id fuisse; quod ille seu Xauerij causa, siue Ataidis diceret, futurum aiebat, alioqui offensionem debilibus, & suspiciones daturum, amaræ in eum voluntatis. Cui Xauerius, me quidem in hac vita conspecturus Ataidem nunquam est, illum coram Deo præstolor in altera; se, suumque hoc vltimum facinus si quæ poterit defensorum. Cumque ad fores ædis sacræ, mari proximæ peruenisset, sublati oculis substitit, ingentique impetu spiritus, clara voce pro æterna miseri Ataidis salute preces fudit; tum prostratus, humique vultu hærens affixus, tantisper silentio cum Deo egit; mox surgens detractos, ad saxum, & inter se excussit calceos, cauens soli aded scelerati, ne puluisculus quidem sibi adhereret, Pergensque vaticinari admodum distinctè, pœnas quæ Ataidem manerent; Malacam, nunquam postea in viuus ab se reuisendam, & mœstum ad hæc mutumque populum reliquit, scaphaque ad nauim delatus abiit. Erat hæc ipsa Iacobi Pereiræ nauis, &

quan

quanquam pars eius quam minima, de sociali negotio, & mercibus ad eum pertineret, cæteris illi ab Ataide direptis; quicquid tamen id erat, totum esse mandavit in potestate viri sancti. Imo cum nondum Malaca exisset, interrogaretque Pereiram, cuiam de suis commisisset, panem sibi & aquam per iter suffici; & nominaret amicus Procuratorem suum Gasparem Mendez Vasconcellum, cuius etiam temoni vicino, vltus esset cubiculo; mirum dictu, illico vir sanctus; & rebus inquit tuis; & mihi perperam hoc homine consulis. Quære sis meliorem, cui nos melius credas. Sinas Mendez non petet, hærebit Malacæ, ibidemque vltimum diem claudet. Quæ cum à præfenti rerum statu viderentur alienissima, necdum aduerteret Pereira, superiori monitu hæc edi; arbitrariique se diceret, Mendez esse ad iter valentem ac vegetum; retulit Xaverius affirmans, futurum certo est quod dixi; tu habeto illum pro mortuo, ac nullo; tuam rem, ac me alteri commendato. Quibus Pereira tam asseueranter dictis, paruit denique ac Thomam Scandeliu rebus suis curandis præfecit. Mendez excusans negotia nondum sibi satis ad profectiorem expedita, in vrbe substitit, & fere quadriduo, post Xaverij discessum obiit.

20
Aquam salfam
in dulcem
conuertit
Xau.

Multis vt alias vsquam prodigijs, hanc Apostoli sui supremam navigationem nobilitauit Deus, festinatis quodammodo, & exaggeratis honoribus satagens contumelias, & probra vincere, quibus Malacæ sua causa fuerat oneratus. Et occurrit primum nota illa, & multorum encomijs celebrata salfa aquæ, in dulcem, potuique aptam conuersio. Portabat nauis .S. Crucis homines quingentos, & aquationem numero huic, & itineri æqualem; Promouerat immenso iam tractu, cum ex insperato destituitur omni flatu, & pertinaci malacia velut in anchoris dies quatuordecim figitur. Hic aqua paulatim deficere, quotidianum eius demensum minui, negari ad coquendos cibos, vt sufficeret ad sitim: modulus denique in diem cuique ad bibendum præscriptus omnino de esse, nonnulli potus inopia emori: & scapha quidem ad aquationem, littora peruestigabantur, & insulæ, sed frustra; quod interiora vasis Oceani tenerent: vna se in prospectum dedit, quam Formosam putarunt, sed nullo septidui integri circa illam conatu, prehendi potuit, nauisque interea ægrotis, & siti rabidis referciebatur, sinente Deo malum ad extrema deuolui, vt vel coacta stoliditas hominum animaduerteteret, tam procliuè sibi lethalis penuriæ remedium adesse, quam facilem ad auxilium haberent sanctum Patrem. Prodit itaque ad cæteros vnus, Xaverij apud Deum potentissimam gratiã, torque illustribus probatũ miraculis, in mentem suis reuocat: confugitur ad eum ab omnibus, & languore ac lacrymis, quam verbis vehementius rogatur, ne sinat infelices crudeli morte interire, aquam illis aut ventum à Deo impetret; vtrumque illi pronum esse. Communi exitio percussus vir sanctus, iubet omnes genua flectere, ad Christi de Cruce imaginem Litanias cantare, cæterum eius confisos bonitate, se quemque recipere: recipit quoque se tantisper in suum cubiculum